

LES AVENTURES DE
**L'EQUIP
CIBER**

LES AVENTURES DE L'EQUIP CIBER

Aprèn a utilitzar internet de manera segura amb
els consells de la Yaiza Rubio, una de les principals
expertes en ciberseguretat del món

LES AVENTURES DE L'EQUIP CIBER

Títol original: *Las aventuras del equipo Ciber*

© Shackleton Kids, S. L.

© de les il·lustracions, Artur Laperla

© dels textos, Cristina Serret

© de la traducció, Cristina Serret

Assessoria: Yaiza Rubio

Primera edició a Shackleton Kids: juny de 2022

Shackleton Kids és el segell infantil de l'editorial

Shackleton Books, SL

Realització editorial:

Bonalletra Alcompas, S. L.

Disseny de coberta:

Pau Taverna

Disseny de la col·lecció i maquetació:

Elisenda Nogué

ISBN: 978-84-1361-193-8

D. L.: B 12356-2022

Impressió: Rotoprint (Espanya)

Nota dels editors

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només pot ser realitzada amb l'autorització dels seus titulars, amb l'excepció prevista per la llei. Adreça a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessita fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra.

Resta rigorosament prohibida, sense l'autorització escrita dels titulars del copyright, sota les sancions establertes per la llei, la reproducció parcial o total d'aquesta obra per qualsevol mitjà o procediment, inclosos la reprografia i el tractament informàtic, així com la distribució d'exemplars mitjançant lloguer o préstec públics.

L'equip Ciber

La Yaiza és la nova professora de Ciberseguretat de l'escola Tramuntana.

La Maria sempre arriba tard, però és la primera a l'hora d'animar els seus amics.

L'Àlex és un fanàtic dels videojocs (sobretot dels de matar zombis) i del bàsquet.

La Sara és la futura escriptora de l'escola Tramuntana. No se separa mai del seu diari i li encanten les novel·les de detectius.

El Diego també juga a bàsquet. És un noi molt sensible que pateix molt per tot (de vegades una mica massa).

Índex

Capítol 1. L'home misteriós de la gavardina	8
Compte amb... El <i>Malware</i>	28
Capítol 2. Un amic de confiança.....	32
Compte amb... Els false <i>friends</i>	44
Capítol 3. Som famosos!	49
Compte amb... La viralitat a internet	60
Capítol 4. I tu, qui ets?	64
Compte amb... La identitat digital	80
Capítol 5. Què et passa, Coral?.....	84
Compte amb... El ciberassetjament o <i>Ciberbullying</i>	98
Capítol 6. Tot el que sé de tu	102
Compte amb... La privacitat digital	116
Consells finals.....	120

Capítol 1. L'home misteriós de la gavardina

—Diego! No surtis sense l'impermeable, que està plovent!

—Quina mala sort! Just avui, que és divendres —va pensar el Diego mentre es posava la jaqueta que tenia per als dies de pluja.

Es va cobrir amb la caputxa i va sortir del portal fent un saltiró.

—Ups! Vostè perdoni.

Just quan anava a trepitjar la vorera, va topar amb algú que duia gavardina i barret. Va

passar per davant seu a tota velocitat i ni tan sols es va aturar per contestar-li.

El Diego va pensar que segurament arribava tard a la feina. Ja se sap, els grans sempre van amb presses.

A la porta de l'escola Tramuntana es va trobar amb l'Àlex i la Sara. Com que els dos vivien al mateix edifici solien arribar junts. Just quan estaven a punt de tancar les portes, va arribar la Maria, com sempre corrents.

—Ja t'has tornat a adormir? —li va preguntar la Sara.

—Doncs sí, tu. I mon pare, també. Si no fos per la meua mare, encara seríem al llit —va explicar la Maria, rient.

Els quatre amics van entrar a classe junts. El dia no pintava gaire bé: a les nou tenien un examen i després quatre hores interminables més. Sort que era divendres!

De dilluns a dijous tenien les tardes plenes d'activitats. El Diego i l'Àlex entrenaven a bàsquet, la Maria jugava a futbol i la Sara feia teatre. I, per descomptat, tots feien l'extraescolar d'anglès. No podia faltar! Però els divendres

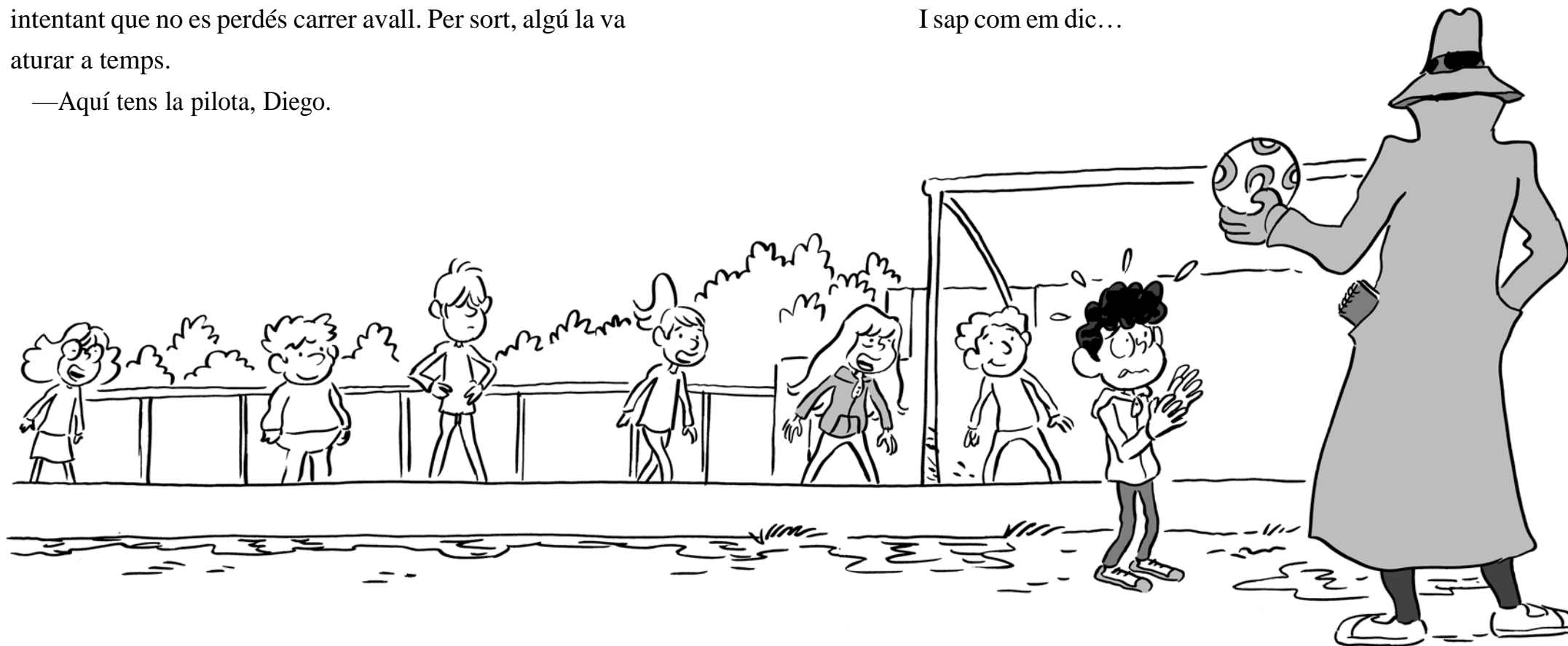
tenien la tarda lliure i per això era el seu dia preferit. Bé, per això i perquè s'acabava l'escola.

Quan es van acabar les classes ja no plovia, així que van sortir disparats cap al parc. Era el cor del barri, on es trobaven tots els nens i nenes de l'escola Tramuntana al final del dia. Hi havia un camp de futbol, petit i una mica atrotinat, però apte per fer bons partits.

—Diego, és teva! —va cridar la Sara.

Però la passada va ser massa forta i la pilota va sortir com una bala fora del camp. El Diego la va empaitar, intentant que no es perdés carrer avall. Per sort, algú la va aturar a temps.

—Aquí tens la pilota, Diego.

El nen va alçar la mirada i es va trobar una figura coneguda. Duia barret i gavardina, i unes ulleres de sol de mida XL. El Diego es va fixar que en una butxaca hi tenia una llibreteta amb anotacions.

Va tornar al camp molt seriós. En veure-li la cara, els seus amics li van preguntar què li passava.

—És molt estrany —va respondre—. Aquest matí gairebé ensopego amb una persona que anava vestida amb gavardina i ara me l'he tornat a trobar aquí. Ja no plou, però encara va amb abric i barret.

I sap com em dic...

—Bah, deu ser algun veí del barri. Aquí ens coneixem tots —va sentenciar l'Àlex, que no volia perdre ni un minut de joc.

Van jugar una estona més fins que es va fer l'hora de tornar a casa. Just abans d'entrar al portal, el Diego va fer una última ullada al carrer. Era buit, però li va semblar veure algú comprant al forn de pa. A través del vidre de la botiga va entreveure una gavardina i un barret. Sense pensar-s'ho dues vegades, va entrar a casa ràpidament i va tancar la porta.

*****

L'endemà, el Diego i l'Àlex tenien partit de bàsquet a l'escola i, com altres vegades, la Maria i la Sara havien anat a veure'ls. La Maria els animava amb entusiasme, en canvi la Sara aprofitava per escriure al seu diari, una llibreta petita i amb cademat que sempre portava a sobre.

Com cada dissabte, també hi havien anat molts pares i mares dels jugadors. Encara que de vegades cridaven més del compte, era divertit que hi fossin.

—Tra-mun-ta-na, els millors de la setmana! Tra-mun-ta-na, sempre fan diana!

Els seus contrincants eren l'equip del Xaloc, els seus grans rivals a la lliga. El partit estava molt igualat, només perdien per dos punts i quedava menys d'un minut per al final quan... l'àrbitre va xiular falta personal sobre l'Àlex! Dos tirs lliures per al Tramuntana, l'oportunitat perfecta per empatar.

—Força, Àlex! —va cridar la Maria des de la grada.

L'Àlex va tirar i va encistellar el primer punt. Els pares van saltar dels seients. Ara quedava el segon tir. L'Àlex es va preparar, va tirar i la pilota va tocar l'anella... i va rebotar. El Diego va saltar com un cangur, va recuperar el rebot, va apuntar i... es va quedar com glaçat. Sense pensar-s'ho, un

jugador rival li va arrencar la pilota de les mans i va sortir disparat cap a la seva cistella. Va llençar i va fer dos punts. L'àrbitre va xiular el final del partit i els jugadors del Xaloc van saltar a la pista, eufòrics, a celebrar la victòria.

La Maria, l'Àlex i la Sara van anar corrents a veure el seu amic.

—Què t'ha passat? Estàs bé? —van cridar tots alhora.

—Mireu! —va dir ell,

assenyalant un racó de la pista.

Hi havia l'home misteriós de la gavadina i el barret. Els estava observant i prenia notes a la seva llibreta.

Quan va tornar a la grada a recollir les seves coses, la Sara es va adonar que algú havia llegit el seu diari. El cademat estava obert i hi havia una taca peticona a l'última pàgina. Ella era molt acurada amb la seva llibreta, la tenia sempre impecable.

—Tot això és molt estrany —va assegurar la Maria.

HANGOUTS

Dissabte, 17 h

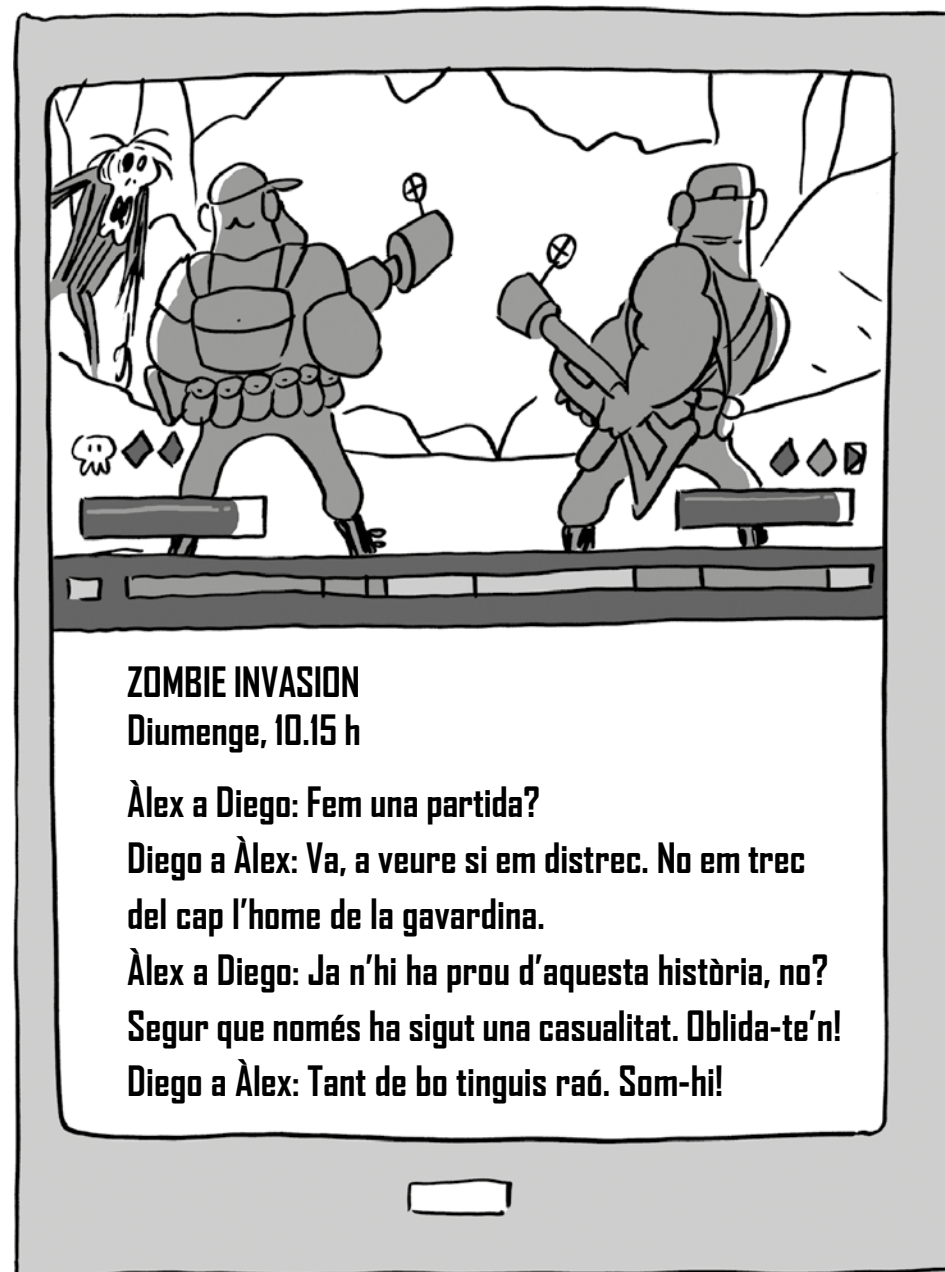
Maria a Sara: Com estàs? Em sap greu això del teu diari.

Sara a Maria: Bé, gràcies. No entenc com va poder passar, si només el vaig deixar un parell de minuts...

Maria a Sara: Potser va ser l'home misteriós.

Sara a Maria: Però, per què voldria llegir el meu diari?

Maria a Sara: No ho sé, tot això és molt estrany.

Dilluns al matí, el Diego va arribar a l'escola Tramuntana amb el temps just. Havia passat un cap de setmana tranquil. Va sortir de casa un parell de cops amb els seus pares, però no va veure més l'home misteriós, així que va pensar que segurament l'Àlex tenia raó.

La Sara i la Maria ja l'esperaven a la porta.

—I l'Àlex? —va preguntar el noi.

—Aquest matí ha vingut abans perquè els seus pares tenien una reunió a primera hora —els va explicar la Sara.

Estaven entrant al pati quan van veure arribar el seu amic. Semblava molt nerviós.

—Nois! No diríeu mai a qui he vist avui al l'escola! L'home de la gavardina! Està rondant pels passadissos! Veniu, ràpid!

Els quatre van sortir disparats, però el conserge els va enxampar a mitja cursa i els va enviar cap a classe. El timbre ja havia sonat.

Dilluns a primera hora tenien música amb la professora Mercè, però aquell dia encara no havia arribat. Quan ja passaven cinc minuts de l'hora, es va obrir la porta de la classe, però no va entrar la Mercè, sinó el director. I darrere seu... algú vestit amb gavardina, barret i unes ulleres de sol de mida XL i que duia una llibreta a la mà!

—És ell! —va exclamar l'Àlex a la Sara a cau d'orella.
Seien de costat.

L'individu misteriós es va plantar davant de la pissarra.
Es va treure les ulleres. Després, el barret. I, al final, la
gavardina.

—Bon dia —va dir el director—, us presento la Yaiza
Rubio. És una gran experta en tecnologia i, a partir d'avui,
us farà classes de Ciberseguretat.

En un primer moment, tota la classe es va quedar
petrificada. Però un cop van pair la sorpresa, es va fer un
gran rebombori a l'aula.

—Em sembla que us dec una explicació —va dir la
professora nova—. En els últims dies, molts m'heu vist
rondar pel barri. O, més aviat, heu vist un personatge
misteriós amb gavardina i ulleres, oi?

Des de la segona fila, el Pere va saltar com una molla.

—Jo el vaig veure... bé, et vaig veure al bus cap a l'escola,
després quan estava al súper amb els pares, el dissabte a la
botiga de llaminadures...

—On et vas embutxacar uns quants caramels «sense
voler» —el va interrompre la Yaiza, divertida. El Pere es va
posar vermell com un tomàquet.

—Jo et vaig veure divendres passat quan sortia de casa, a
la tarda al parc i més tard al forn de pa. I dissabte al partit
de bàsquet —va enumerar el Diego, que seguia sense
entendre res.

—Tens raó, era jo —va confirmar la nova professora—.
Té, Sara, la clau del teu diari. Perdona'm, sisplau, però
tenia un bon motiu per agafar-la. Ara us ho explicaré tot.

La Yaiza es va aixecar de la cadira on estava asseguda i es va posar entre tots els nens i nenes, al mig de la classe.

—Durant les pròximes setmanes seré la vostra professora de Ciberseguretat. El meu objectiu és ensenyar-vos uns quants trucs i normes perquè us mogueu de manera segura en el món digital. És un lloc ple d'oportunitats i coses meravelloses, però si no anem amb compte, també pot ser perillós. No hem de tenir-li por, però cal anar amb precaució per estalviar-nos un mal tràngol. La meva missió serà explicar-vos com.

—D'acord, però això quina relació té amb el meu diari?

—va preguntar la Sara, encara una mica mosca.

—Tens raó d'estar enfadada —li va contestar la Yaiza—, però et prometo que no vaig llegir res. He pensat que, perquè entengueu millor el que us explicaré, us posaré exemples concrets, amb situacions reals que li podrien passar a qualsevol. Sara, què vas pensar, quan vas veure que algú havia obert el teu diari?

—Va ser com si algú hagués entrat a casa meva o hagués descobert els meus secrets. Coses que són meves, i només meves, i que no vull que ningú sàpiga.

—I tu, Diego, què vas pensar quan et vas trobar el senyor de la gavardina per tot arreu?

—Em vaig sentir molt incòmode. Era com si algú m'espies. I em seguís nit i dia per saber on era i què feia. La veritat és que vaig tenir una mica de por.

—Ja veig que l'experiència no us ha agradat gens —va resoldre la Yaiza—. Doncs bé, ara imagineu que, en lloc de ser jo, hagués sigut una persona amb males intencions. Algú que us segueix per tot arreu, que sap què feu, amb qui aneu, que llegeix els vostres missatges, fins i tot els més secrets... Us agradaria?

MALWARE:

APLICACIONS O PROGRAMES INFORMÀTICS MALICIOSOS

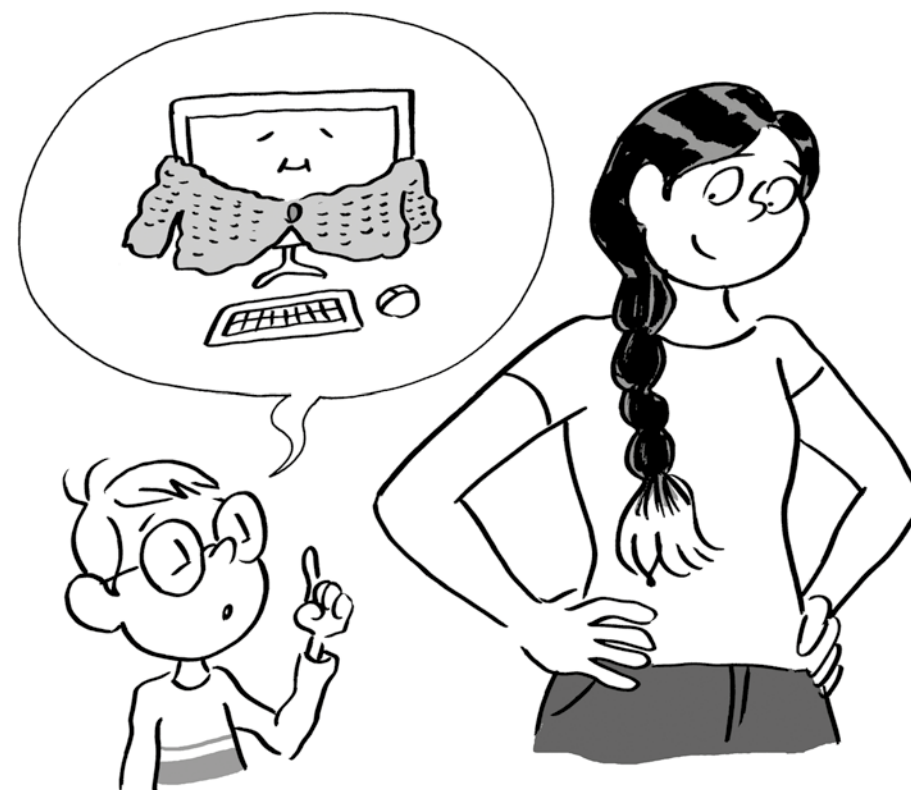
—Noooooo! —van respondre tots a l'uníson.

—Doncs això és el que us pot passar en el món digital si no aneu amb compte. Perquè això és exactament el que fa el *malware*. Es cola a dins dels vostres dispositius, a l'ordinador, la tauleta, el mòbil, i us espia per conèixer els vostres secrets. Com si llegís el vostre diari personal, us empaités pel carrer o esbrinés on amagueu la guardiola amb tots els estalvis.

—Bah, jo no tinc por dels virus, el meu ordinador va molt abrigat —va dir l'Àlex, que mai deixava passar una oportunitat per explicar un bon acudit. Com era habitual, la classe el va premiar amb una gran riallada.

—No riguis tant, perquè potser tens un virus sense saber-ho —li va respondre la Yaiza—. Alguna vegada t'has descarregat algun joc d'una pàgina desconeguda?

—Bé, alguna vegada... però és que eren gratis... —es va justificar l'Àlex.

—Potser no eren tan gratis com et pensaves —va respondre la professora—. Els delinqüents informàtics fan servir esquers per entrar a dins dels dispositius de les víctimes: pàgines de jocs pirata, anuncis de sortejos amb premis increïbles, enllaços a tests divertits... Algú de vosaltres ha fet clic alguna vegada en un d'aquests enllaços?

Gairebé tota la classe va aixecar la mà.

—Doncs us recomano que passeu un antivirus per

l'ordinador, i així us assegureu que no hi ha entrat ningú —els va aconsellar la Yaiza—. I, a partir d'ara, us suggereixo que només us descarregueu continguts de llocs coneguts, que siguin fonts fiables. Us en recordeu, de quan éreu petits i us deien que mai havíeu d'acceptar regals de desconeguts? Doncs aquest mateix consell val per al món digital. No us refieu de llocs que no coneixeu, ni cliqueu en *banners* sospitosos. Aquest és el meu primer consell per navegar de manera segura.

COMPTE AMB...

El *malware*

QUÈ ÉS?

El *malware* és qualsevol programa que s'introdueix en els nostres dispositius electrònics (ordinadors, tauletes, telèfons...) amb l'objectiu de fer-los malbé. Pot provocar un mal funcionament del dispositiu, malmetre els arxius o espiar-nos, igual que ha fet l'home de la gavardina en el capítol que has llegit.

QUINS SÓN I COM ACTUEN?

Els *malware* més comuns són:

- **Virus:** és el més conegut de tots. Entra en els nostres dispositius sense que ens n'adonem i afecta arxius i carpetes, fent que no hi puguem accedir o fent-los malbé.
- **Troia:** s'introdueix en el nostre dispositiu i en pren el control de manera remota. Això vol dir que pot accedir als teus arxius, comprar, navegar per on vulgui o fins i tot enviar correus electrònics des del teu compte... I tot, sense el teu permís. Els troians també poden robar-nos dades personals, esborrar arxius o bloquejar el dispositiu.
- **Spyware:** s'instal·la sense que ho sapiguem amb l'objectiu d'espiar-nos: on som, per on naveguem i, en definitiva, tot el que fem amb el dispositiu.
- **Ransomware:** aquest programa segresta el nostre dispositiu. És a dir, bloqueja l'accés a l'aparell o als arxius que conté. Per desbloquejar-lo, ens demana pagar un rescat econòmic.

COM ES PROPAGA el *malware*?

1

Clicant en enllaços maliciosos. Són molt habituals en el nostre dia a dia, i hi ha diferents maneres d'arribar-hi:

- A través del correu electrònic. Per exemple, quan rebem correus on ens diuen que hem guanyat el premi d'un sorteig en el qual no hem participat. Ves amb compte, és molt probable que sigui un virus!
- B. Amb enllaços de descàrrega d'arxius. Sovint, quan naveguem per internet s'obren finestres per si mateixes, sense que haguem clicat a res, amb anuncis de jocs, productes o premis. Estigues alerta, poden ser un virus.
- C. A través de les xarxes socials. Aquí també es cola molta publicitat i enllaços que ens poden portar a pàgines malicioses.
- d. Visitant webs maliciosos. A la pàgina següent t'expliquem com detectar-los i evitar-los.

2

Connectant-nos a dispositius d'emmagatzematge extern (USB, targetes de memòria o discos durs) que estan infectats.